

VALSTYBĖS DUOMENŲ GAVIMO, TVARKYMO IR TEIKIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybės duomenų gavimo, tvarkymo ir teikimo tvarkos apraše (toliau – Aprašas) nustatoma valstybės duomenų gavimo į Valstybės duomenų valdysenos informacinę sistemą (toliau – VDV IS), jų tvarkymo šioje sistemoje, įskaitant valstybės duomenų tvarkymo terminų laikymąsi, ir teikimo Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymo (toliau – Įstatymas) 21 straipsnio 1 dalyje nustatytiems tikslams tvarka.

2. Aprašas taikomas Valstybės duomenų agentūrai (toliau – Agentūra), valstybės duomenų teikėjams, valstybės duomenų vartotojams ir VDV IS naudotojams.

3. Apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **Kitas Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos duomenų dalijimosi būdas** (toliau – kitas VDV IS duomenų dalijimosi būdas) – Valstybės duomenų agentūros generalinio direktoriaus nustatytus techninius reikalavimus atitinkantis Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos duomenų dalijimosi būdas, kai dėl techninių ar kitų svarbių objektyvių priežasčių neįmanoma naudoti Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos standartinės duomenų dalijimosi jungties.

3.2. **Pareiškėjas** – fizinis arba juridinis asmuo, Oficialiosios statistikos portale per valstybės duomenų užsakymo modulį teikiantis prašymą gauti valstybės duomenis ir (ar) atlikti su jų tvarkymu susijusius veiksmus siekiant Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatytų tikslų.

3.3. **Pirminių duomenų inventorinimas** – pirminių duomenų metaduomenų surinkimas, standartizavimas ir valstybės duomenų metaduomenų rinkinių parengimas skelbti Viešajame valstybės duomenų metaduomenų kataloge.

3.4. **Pirminių duomenų struktūros aprašas** – standartinė pirminių duomenų metaduomenų lentelė, kurioje aprašoma valstybės duomenų šaltinio struktūra, įvardijant pirminių duomenų laukus, pirminių duomenų lenteles, pirminių duomenų šaltinius ir pirminių duomenų rinkinį.

3.5. **Valstybės duomenų metaduomenys** (toliau – metaduomenys) – struktūruoti duomenys, kuriais apibūdinami pirminiai ir (arba) valstybės duomenys, kad būtų lengviau juos atpažinti, rūšiuoti ir standartizuoti.

3.6. **Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos standartinė duomenų dalijimosi jungtis** (toliau – VDV IS standartinė jungtis) – Valstybės duomenų agentūros generalinio direktoriaus nustatytus techninius reikalavimus atitinkanti Valstybės duomenų valdysenos informacinės sistemos prieiga, kuria užtikrinamas automatizuotas keitimasis duomenimis tarp sistemų.

3.7. **Viešasis valstybės duomenų metaduomenų katalogas** (toliau – metaduomenų katalogas) – valstybės duomenims, tvarkomiems Valstybės duomenų valdysenos informacinėje sistemoje, teikti skirtas viešas standartizuotų valstybės duomenų metaduomenų rinkinių sąrašas, prieinamas Oficialiosios statistikos portale per valstybės duomenų užsakymo modulį.

3.8. Kitos Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama

Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), Įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme.

II SKYRIUS

VALSTYBĖS DUOMENŲ GAVIMAS Į VDV IS

4. Valstybės duomenys Agentūrai teikiami Apraše nustatyta tvarka. Konkrečius valstybės duomenų teikimo būdus nustato Agentūros generalinis direktorius.

5. Registrų, valstybės informacinių sistemų ir kitų informacinių sistemų (toliau kartu – registrai, informacinės sistemos) valdytojai ir (ar) tvarkytojai, gavę Agentūros kreipimąsi dėl pirminių duomenų pateikimo, per Agentūros nustatytą ne ilgesnį kaip 30 dienų terminą atlieka pirminių duomenų inventorinimą, parengia ir pateikia visų savo valdomų ir (ar) tvarkomų pirminių duomenų struktūros aprašus metaduomenų katalogui sudaryti.

6. Agentūra, siekdama Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatytų valstybės duomenų teikimo tikslų, raštu kreipiasi į valstybės duomenų teikėjus ir nustato konkretų valstybės duomenų pateikimo terminą, ne ilgesnį kaip 30 dienų arba 5 darbo dienos, kai valstybės duomenys teikiami esant paskelbtai nepaprastajai padėčiai ar ekstremaliajai situacijai, taip pat nurodo, kokius duomenis, koku periodiškumu, kurį laiką reikia teikti, ir kitą reikalingą informaciją.

7. Prieš pradėdami teikti į VDV IS duomenis, registrų, informacinių sistemų valdytojai ir (ar) tvarkytojai per Agentūros nustatytą duomenų pateikimo terminą, ne ilgesnį kaip 30 darbo dienų, išskyrus Įstatymo 21 straipsnio 4 dalyje nustatytus atvejus, be atskiro Agentūros kreipimosi parengia ir Agentūrai pateikia atnaujintą pirminių duomenų struktūros aprašą, apimantį metaduomenų katalogui sudaryti reikalingą informaciją apie duomenis.

8. Iš registrų, informacinių sistemų į VDV IS teikiamos pirminių duomenų, administracinių duomenų kopijos, informacija, dokumentai ir (arba) jų kopijos pagal Agentūros parengtus standartizuotus duomenų ar paslaugų teikimo sąlygų aprašus, atsižvelgiant į Įstatymo 21 straipsnio 3 dalyje nustatytą išimtį – netaikant Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme nustatytų reikalavimų dėl sutarčių sudarymo, išskyrus atvejus, kai oficialiosios statistikos tikslams valstybės duomenys tvarkomi kartu su statistiniais duomenimis. Duomenys ne iš registrų, informacinių sistemų į VDV IS teikiami pagal atskirus susitarimus.

9. Registrų, informacinių sistemų valdytojai ir (ar) tvarkytojai, prieš pakeisdami pirminių duomenų struktūros aprašą, ne vėliau kaip prieš 30 darbo dienų informuoja Agentūrą, pateikdami informaciją apie planuojamus pakeitimus, įskaitant naujas pirminių duomenų struktūras. Registrų, informacinių sistemų valdytojai ir (ar) tvarkytojai nedelsdami, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų, pradeda teikti pirminius duomenis pagal atnaujintą pirminių duomenų struktūros aprašą.

10. Duomenys į VDV IS teikiami naudojant VDV IS standartinę jungtį, išskyrus atvejus, kai toks būdas neįmanomas technologiškai ar dėl kitų objektyvių priežasčių. Kai VDV IS standartinės jungties naudoti neįmanoma, kitą VDV IS duomenų dalijimosi būdą parenka Agentūra, įvertinusi kito būdo taikymo sąnaudų ir naudos santykį bei tinkamą duomenų apsaugos lygį.

11. Jeigu registrų, informacinių sistemų valdytojai ir (ar) tvarkytojai neturi sistemos administratoriaus ar sistemos priežiūros paslaugų teikėjo, Agentūra padeda jiems įdiegti ir sukonfigūruoti pirminių duomenų struktūros aprašui generuoti reikalingas priemones ir VDV IS jungtį arba įdiegia ir sukonfigūruoja pirminių duomenų struktūros aprašui generuoti reikalingas priemones ir VDV IS standartinę jungtį. Agentūra, atlikdama šiame punkte nurodytus veiksmus, užtikrina duomenų saugą, laikydamasi registrų, informacinių sistemų valdytojų ir (ar) tvarkytojų nurodymų.

12. Agentūra, pastebėjusi klaidų pirminiuose duomenyse, pateiktuose į VDV IS, apie tai praneša registų, informacinių sistemų valdytojams ir (ar) tvarkytojams. Registų, informacinių sistemų valdytojai ir (ar) tvarkytojai atsako už duomenų teisingumą iki jų pateikimo momento ir privalo nedelsdami registų, informacinių sistemų nuostatuose nustatyta tvarka ir terminais ištaisyti klaidingus duomenis ir apie tai pranešti Agentūrai arba informuoti Agentūrą apie priežastis, dėl kurių negalima ištaisyti klaidų, arba apie ilgesnį terminą, per kurį klaidos bus ištaisytos.

13. Registų, informacinių sistemų valdytojai ir (ar) tvarkytojai apie numatomą valstybės duomenų teikimo į VDV IS sustabdymą ne vėliau kaip prieš 2 mėnesius raštu informuoja Agentūrą, išskyrus atvejus, kai duomenų teikimas į VDV IS turi būti sustabdytas nedelsiant. Tokiu atveju registų, informacinių sistemų valdytojai ir (ar) tvarkytojai raštu informuoja Agentūrą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas.

III SKYRIUS VALSTYBĖS DUOMENŲ TVARKYMAS

14. Valstybės duomenys tvarkomi Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatytais tikslais.

15. Valstybės duomenys tvarkomi VDV IS.

16. Agentūra užtikrina, kad valstybės duomenys būtų tvarkomi teisėtai ir saugiai, ir įgyvendina tinkamas organizacines ir technines priemones, įskaitant apsaugą nuo valstybės duomenų sunaikinimo, pakeitimo, atskleidimo, taip pat nuo bet kokio kito neteisėto tvarkymo. Konkrečias valstybės duomenų saugos priemones Agentūros generalinis direktorius nustato vadovaudamasis Reglamentu (ES) 2016/679, Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymu, Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatomais bendraisiais elektroninės informacijos saugos reikalavimais, kibernetinio saugumo subjektams taikomais organizaciniais ir techniniais kibernetinio saugumo reikalavimais, VDV IS nuostatais, VDV IS duomenų saugos nuostatais ir kitais duomenų saugą reglamentuojančiais teisės aktais. Agentūra, siekdama užtikrinti valstybės duomenų saugą, turi teisę taikyti papildomas procedūras ir (ar) priemones, reikalingas valstybės duomenų saugai užtikrinti.

17. Agentūra turi teisę laikyti savo valdomus ir tvarkomus valstybės duomenų išteklius Europos Sąjungos valstybėse narėse, Europos ekonominės erdvės valstybėse ir (arba) Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) valstybėse narėse esančiuose duomenų centruose.

18. Visi valstybės duomenys ir valstybės duomenų tvarkymo procedūros, įskaitant bet kokių duomenų gavimą ar teikimą išoriniu tinklu, šifruojamos.

IV SKYRIUS VALSTYBĖS DUOMENŲ TVARKYMO TERMINAI

19. Valstybės duomenys tvarkomi 25 metus nuo jų gavimo dienos.

20. Suėjus valstybės duomenų tvarkymo terminui, valstybės duomenys sunaikinami VDV IS nuostatuose nustatyta tvarka.

V SKYRIUS VALSTYBĖS DUOMENŲ TEIKIMAS

21. Valstybės duomenys teikiami pareiškėjams tik Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatytiems tikslams.

22. Valstybės duomenys teikiami neatlygintinai, išskyrus atvejus, kai pareiškėjui reikalingi papildomi valstybės duomenų parengimo darbai (sisteminimo, adaptavimo, apdorojimo

ar kitokio perdirbimo, analizės, modeliavimo, vizualizavimo ir t. t.). Šie atvejai vertinami kaip su valstybės duomenų teikimu susijusi Agentūros teikiama paslauga, kuri apmokama Agentūros generalinio direktoriaus nustatyta tvarka pagal Agentūros generalinio direktoriaus nustatytus įkainius.

23. Pareiškėjas, norėdamas gauti valstybės duomenų, per valstybės duomenų užsakymo modulį Oficialiosios statistikos portale pateikia Agentūros generalinio direktoriaus nustatytos formos prašymą, nurodydamas konkretų Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatytą tikslą ir teisinį pagrindą, kuriam reikalingi valstybės duomenys, bei pateikdamas informaciją ir (ar) dokumentus, kuriais įrodoma jo teisė gauti valstybės duomenis prašyme nurodytu tikslu, taip pat kitą Įstatymo 23 straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytą informaciją.

24. Agentūra, nustačiusi, kad pateikti ne visi dokumentai ir (ar) informacija, nurodyti Aprašo 23 punkte, ir (arba) pateikta netiksli informacija, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos nurodo trūkumus pareiškėjui ir informuoja, kad trūkumų nepašalinus per nurodytą terminą prašymas nebus nagrinėjamas.

25. Agentūra, nustačiusi, kad pareiškėjas turi teisę naudoti valstybės duomenis prašyme nurodytiems tikslams, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas raštu (įskaitant elektroninių ryšių priemones) informuoja pareiškėją apie priimtą sprendimą teikti prašomus valstybės duomenis:

25.1. Jeigu pareiškėjui reikalingi valstybės duomenys yra kaupiami VDV IS, Agentūra ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo teikti valstybės duomenis priėmimo dienos sukuria pareiškėjui ir (arba) jo atstovams (VDV IS naudotojams) prieigą prie VDV IS arba, įvertinusi prašomų pateikti valstybės duomenų apimtį ir pobūdį, pateikia valstybės duomenis pareiškėjui Agentūros generalinio direktoriaus nustatytu būdu. Kai pareiškėjas yra fizinis asmuo, prašomi valstybės duomenys teikiami Agentūros generalinio direktoriaus nustatytais būdais.

25.2. Jeigu pareiškėjui reikalingi valstybės duomenys nekaupiami VDV IS, Agentūra kreipiasi į valstybės duomenų teikėją (-us), prašydama pateikti reikalingus valstybės duomenis Aprašo II skyriuje nustatyta tvarka. Gavusi pareiškėjui reikalingus valstybės duomenis į VDV IS, Agentūra ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo valstybės duomenų gavimo į VDV IS dienos sukuria pareiškėjui ir (arba) jo atstovams (VDV IS naudotojams) prieigą prie VDV IS arba, įvertinusi prašomų pateikti valstybės duomenų apimtį ir pobūdį, pateikia valstybės duomenis pareiškėjui Agentūros generalinio direktoriaus nustatytu būdu. Kai pareiškėjas yra fizinis asmuo, prašomi valstybės duomenys teikiami Agentūros generalinio direktoriaus nustatytais būdais.

26. Valstybės duomenys pareiškėjui pradedami teikti per 20 darbo dienų nuo sprendimo teikti valstybės duomenis priėmimo dienos. Šis terminas gali būti pratęstas, jei pareiškėjui reikalingiems valstybės duomenims parengti reikia atlikti papildomus valstybės duomenų parengimo darbus. Valstybės duomenys iš VDV IS teikiami pagal Agentūros parengtus standartizuotus duomenų ar paslaugų teikimo sąlygų aprašus, netaikant Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme nustatytų reikalavimų dėl sutarčių sudarymo, išskyrus atvejus, kai oficialiosios statistikos tikslams valstybės duomenys tvarkomi kartu su statistiniais duomenimis.

27. Agentūra gali atsisakyti teikti valstybės duomenis, jeigu:

27.1. pareiškėjas neturi teisės gauti prašomų valstybės duomenų Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatytiems tikslams;

27.2. prašomų valstybės duomenų apimtis nėra būtina nurodytam tikslui pasiekti;

27.3. prašomi duomenys netvarkomi jokiame registre, informacinėje sistemoje;

27.4. valstybės duomenų teikimas keltų grėsmę visuomenės sveikatai, valstybės saugumui ar gynybai, viešajai tvarkai, valstybės ekonominiams, socialiniams, teisės saugos ar kitiems interesams, duomenų subjekto ar kito asmens teisių ir laisvių apsaugai;

27.5. tas pats pareiškėjas pakartotinai prašo tų pačių valstybės duomenų, kurie jam jau buvo pateikti;

27.6. prašomi valstybės duomenys yra viešai skelbiami;

27.7. Agentūra neturi teisės gauti pareiškėjo prašomų duomenų iš registrų, informacinių sistemų valdytojų ir (ar) tvarkytojų;

27.8. prašoma pateikti vieno registro ir (ar) informacinės sistemos pirminius duomenis;

27.9. prašoma pateikti valstybės duomenis siekiant priimti sprendimą arba atlikti veiksmus, sukeliančius teises pasekmes konkrečiam fiziniam ar juridiniam asmeniui, išskyrus atvejį, jeigu gautas juridinio asmens rašytinis sutikimas dėl aiškiai apibrėžtos apimties juridinio asmens duomenų tvarkymo konkrečiu tikslu.

28. Agentūra per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos raštu (įskaitant elektroninių ryšių priemones) informuoja pareiškėją apie sprendimą neteikti valstybės duomenų, nurodydama tokio sprendimo priežastis. Agentūros sprendimas atsisakyti teikti valstybės duomenis gali būti skundžiamas Agentūros generaliniam direktoriui, Lietuvos administracinių ginčų komisijai Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

29. Valstybės duomenys pareiškėjams teikiami Įstatymo 20 straipsnio 5 dalyje nustatytu detalumu pagal Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatytus tikslus.

30. Jeigu Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nustatytų valstybės duomenų naudojimo tikslų pasiekimas neįmanomas suteikiant prieigą prie VDV IS, valstybės duomenys teikiami pareiškėjo aplinkoje, kurioje turi būti užtikrintas duomenų saugumas, ribotas prieinamumas, suteikiant tik autentifikuotas ir kontroliuojamas prieigas prie perduodamų valstybės duomenų Aprašo 26 punkte nustatytais terminais.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

31. Pareiškėjui prisijungus prie VDV IS ir patvirtinus sutikimą laikoma, kad pareiškėjas susipažino ir sutinka su Aprašo nuostatomis ir VDV IS galutinio naudotojo įsipareigojimais dėl duomenų ir nuosavybės teise saugomos informacijos apsaugos.

32. Visi ginčai, susiję su valstybės duomenų teikimu, sprendžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.
